

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 22343/2023
26.09.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Љиљана Никодиновић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Радивоје Б. Марковић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости и поништаја завештања, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4239/22 од 08.03.2022. године, исправљене решењем истог суда Гж 4239/22 од 26.05.2023. године, у седници већа одржаној дана 26.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4239/22 од 08.03.2022. године, исправљене решењем Апелационог суда у Београду Гж 4239/22 од 26.05.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 6405/19 од 20.04.2022. године, која је исправљена решењем Вишег суда у Београду П 6405/19 од 16.01.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди да је ништаво писано завештање сада пок. ВВ сачињено дана 31.08.2011. године пред сведоцима ГГ и ДД и које је судски проглашено дана 19.12.2011. године, којим је оставилац сада пок. ВВ бив. из ... туженом ББ завештао своју имовину, а посебно трособан комфоран стан број ..., који се налази на ... спрату стамбене зграде на кп. бр. ... КО ... у ... улици бр. .../..., који је уписан у лн бр. ..., земљиште – кп. бр. .../... површине 1,20 ха, по култури њива – ..., са викенд кућом, уписаном у ЗКУЛ бр. ... КО ... у општини ... и путнички аутомобил „... – ...“ регистарских ознака ... -..., као неоснован; ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље, па је поништено писано завештање сада пок. ВВ сачињено дана 31.08.2011. године пред сведоцима ГГ и ДД које је судски проглашено дана 19.12.2011. године; ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 698.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4239/22 од 08.03.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 6405/19 од 20.04.2022. године, исправљена решењем истог суда П 6405/19 од 16.01.2023. године у ставу другом и трећем изреке; ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено, преко пуномоћника, изјавио ревизију из свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. Закона парничном поступку - ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ бр. 72/11, ... 18/20) Врховни суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП на коју се ревизијом неосновано указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је унука сада пок. ВВ, односно ћерка његовог сина АА и снахе ЂЂ, сада ... . Тужени је братанац сада пок. ВВ, односно син ЕЕ – брата од стрица ВВ. Сада пок. АА преминуо је у .... години живота – ... године, пре свог оца ВВ који је преминуо 14.09.2011. године у болници. Иза ВВ пред Првим основним судом у Београду вођен је оставински поступак О 12900/12 у коме је утврђена заоставштина оставиоца и да је сада пок. ВВ дана 31.08.2011. године сачинио писано завештање пред сведоцима ГГ и ДД у болничким условима, које завештање је судски проглашено дана 19.12.2011. године, којим је ВВ навео да при здравој свести и потпуно оријентисан у времену и простору жели да за живота одреди свог јединог наследника и то свог братанца овде туженог, који је дужан да га доживотно пази, негује и пружа медицинску помоћ, да му одржава споменик, да га после престанка живота сахрани по месним обичајима. У тестаменту је даље наведено и да сада пок. ВВ жели и хоће да тужени буде његов наследник и да након његове смрти наследи таксативно наведену имовину. Наведени оставински поступак О 12900/12 прекинут је решењем од 31.10.2012. године те је истим тужилца, чији је законски заступник тада била мајка ЂЂ, упућена да покрене парнични поступак против овде туженог ради утврђења ништавости односно поништаја завештања оставиоца сачињеног у форми писменог тестаента дана 31.08.2011. године, проглашеног пред судом дана 19.12.2011. године. Медицинским вештачењем од стране судског вештака неуропсихијатра др Милуна Јововића, његовог писменог и усменог изјашњења пред судом утврђено је да је тешко телесно обољење завештаоца сада пок. ВВ било праћено душевним поремећајем акутне психозе са делирантним симптоматологијом и депресијом, што је довело до инокординације психичких функција, тако да није био способан да схвати значај и последице правне радње – сачињавања завештања, нити да испољи своју слободну вољу и да се супротстави било каквим предлозима и утицајима трећих лица у време и пре сачињавања спорног завештања, с обзиром да особе са оваквом дијагнозом и обољењем имају осећање животне

угрожености, са јаким страховима од смрти, зависне су од других и веома подводљиве, сугестибилне са ослабљеним когнитивним функцијама. Пок. ВВ боловао је и од депресије ... са терапијом бромазепам и золофот, да му је од стране неуропсихијатра у болници „Лаза Лазаревић“ одређена терапија ларгактил, халдол и артан, који су јаки психотици и приписују се код тешких психичких поремећаја који за собом носе нус појаве, поспасност и седацију и психомоторно смиривање болесника. Акутну психотичку реакцију су регистровали хематолози на одељењу, јер је то произилазило из понашања пок. ВВ у смислу агресивности, дезоријентисаности праћено немиром, конфузијом и страхом. Медицинским вештачењем од стране вештака неуропсихијатра др Весне Бућан и њеног усменог изјашења пред судом утврђено је да је сада пок. ВВ био у веома тешком здравственом стању са доминантно оштећеном функцијом јетре и слезине са свим пратећим соматским и лабораторијским верификацијама, присутном тромбоцитопенијом која је описана са присуством масивних хематома по телу. Стање болести је имало брз и прогресиван ток обзиром да су у периоду од практично два месеца континуиране хоспитализације и исцрпљене могућности лечења кортикостероидима, затим и могућност хирушке интервенције уклањања слезине у циљу превенирања тромбоцитопеније. Тешко опште стање је све време регистровано са периодима сомноленције, падом расположења, да би се на крају после 8-9 дана од укључења веома комплексног лека cellcepta, у околностима оштећене метаболичке функције јетре испољила и акутна психотична реакција која изражава стање које подразумева одсуство разума, присуство суманутих идеја, грешке у опажању, емоционалну празнину и удаљеност, губитак воље. С обзиром на ток и прогресију болести са осујећеном могућношћу примене расположивих терапијских интервенција, као и податке о здравственом стању у периоду непосредно пре и после сачињавања тестаментa, сада пок. ВВ у таквом стању никако није могао имати слободу вољног одлучивања, а навођење акутне психотичке реакције која је верификована петог дана од спорног периода, само потврђује присуство нарушеног психичког статуса са губитком разума, независно од етиологије или узрочног фактора такво стање је верификовано. То значи да сада пок. ВВ није имао слободу вољног изражавања ни способност расуђивања, није могао испољити и управљати својом вољом и својим поступцима у време сачињавања завештања.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно закључили да примарни тужбени захтев за утврђење ништавости завештања није основан, у смислу члана 156. Закона о наслеђивању, због чињенице да сада покојни ВВ није био потпуно лишен пословне способности, али да је основан први евентуални тужбени захтев за поништај завештања у смислу члана 164 Закона о наслеђивању, јер завешталац није имао завештајну способност у време сачињавања завештања, па су правилном применом материјалног права одлучили као у изрекама побијаних одлука.

По оцени Врховног суда, нису основани ревизијски наводи туженог да су нижестепени судови одлучили погрешном применом материјалног права.

Одредбом члана 85. Закона о наслеђивању („Службени гласник Републике Србије“, број 46/95, 101/03 – одлука УС, 6/15) прописано је да завешталац који зна да чита и пише може завештање сачинити тако што ће пред два сведока изјавити да је већ сачињено

писмено прочитао, да је то његова последња воља и потом се на писмену својеручно потписати (став 1.). Сведоци се истовремено потписују на самом завештању, а пожељно је да се назначи њихово својство сведока (став 2.). Одредбом члана 156. Закона о наслеђивању прописано је да је ништаво завештање лица које није навршило 15 година живота или за које због неспособности за расуђивање потпуно лишено пословне способности. Истим законом прописано је и да је завештање рушљиво између осталог, ако га је сачинио онај ко није имао завештајну способност и ако при сачињавању завештања нису поштовани облик и услови одређени законом (члан 164.). Поништај завештања због рушљивости може захтевати само лице које има правни интерес (члан 165.).

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су одлучили правилном применом материјалног права – чл. 164. и чл. 165. Закона о наслеђивању, обзиром да је утврђено да у време сачињавања спорног завештања завешталац није имао завештајну способност, јер није био способан да расуђује, дакле није био способан да слободно и озбиљно формира своју вољу, што завештање чини непостојећим.

Приликом доношења одлуке, Врховни суд је ценио и наводе ревизије да судови нису одлучили о другом евентуалном тужбеном захтеву тужиле за утврђење њеног нужног законског дела на заоставштини оставиоца, због чега је начињена и битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 10. Закона о парничном поступку, али је оценио да су исти без утицаја на другачије одлучивање.

У овој парници тужила је поднела тужбу са више тужбених захтева: примарним тужбеним захтевом тражила је утврђење ништавости завештања, првим евентуалним тужбеним захтевом тражила је поништај завештања, а другим евентуалним тужбеним захтевом тражила је утврђење права на нужни законски део оставиоцеве заоставштине. Када тужилац – тужила у једној тужби истакне два или више међусобно повезана тужбена захтева, али тако да суд може да усвоји следећи од тих захтева, ако закључи да онај који је испред њега истакнут није основан, ради се о тзв. евентуалном спајању тужбених захтева и у том случају тужилац тужбом предлаже усвајање само једног захтева и одређује редослед којег се суд мора држати приликом метиротног одлучивања. Процесни смисао редоследа је у томе да следећи захтев треба да буде усвојен тек ако се онај који је испред њега истакнут, покаже као неоснован, или ако тужба у погледу тог захтева буде одбачена као недозвољена, јер примарни и евентуални захтев се искључују. Када суд нађе да је примарни захтев основан тада парница о евентуално постављеном тужбеном захтеву престаје да тече, а суд је дужан да у пресуди констатује да парница у погледу евентуално постављеног тужбеног захтева је престала да тече.

У конкретном случају судови су правилно применили одредбу члана 197. став 2. ЗПП (тужилац може два или више тужбених захтева у међусобној вези да истакне у једној тужби, на начин да суд усвоји следећи од тих захтева, ако нађе да претходни захтев није основан), тако што је одбио као неоснован примарни, а усвојио први евентуални тужбени захтев као основан, због чега судови нису били у обавези да одлучују о другом евентуалном тужбеном захтеву.

Врховни суд је ценио и остале ревизијске наводе којима се понављају разлози већ истицани у жалбеном поступку, који су правилно и детаљно цењени од стране другостепеног суда и на које упућује овај суд, а истима се оспорава чињенично стање, што није дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка донета правилном применом члана 150, 153. и 154. ЗПП, па су и у том делу неосновани ревизијски наводи туженог.

Са изнетих разлога, применом члана 414. став 1. Закона о парничном поступку Врховни суд је одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија,
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**